

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи кооператсияи матлубот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

(Қонуни ҚТ аз 04.11.1995 № 126, аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348)

Ҳамин Қонун шароити ҳуқуқӣ, ташкилӣ, иқтисодию иҷтимоии фаъолияти кооператсияи матлуботро дар қаламрави Тоҷикистон муайян намуда, ба таҳкими асосҳои демократӣ ва таъмини мустақили кооператсияи матлубот, вусъати ташаббуси хоҷагӣ ва ибтиқори ташкилоту корхонаҳои он, муҳофизати манфиатҳо ва дастгирии давлатии ҷамъиятҳои матлуботу иттифокҳои онҳо равона карда шудааст (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

БОБИ I. ҚОИДАҲОИ УМУМӢ

Моддаи 1. Кооператсияи матлубот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73)

Кооператсияи матлуботи Тоҷикистон ташкилоти ҷайридавлатии ҷамъиятию хоҷагии шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ки онҳо бо мақсади пурратар қонун намудани талаботи худ ба молҳо ва хизматрасонӣ дар асоси ихтиёрӣ муттаҳид мегарданд. Дар ҳаёти он ба сифати аъзои коллективӣ корхонаҳо, ташкилотҳо, муассисаҳо, муассисаҳои таълимие, ки мақсаду манфиатҳои оинномавии онро тарафдорӣ мекунанд, дохил шуда метавонанд (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

Кооператсияи матлубот фаъолиятро оид ба қонун намудани манфиат ва талаботи саҳмдорон, муҳайё ва инкишофи инфраструктура вусъат додани кооператсияи матлубот, ҳимояи манфиатҳои истеъмолкунандагон, таъсиррасони ба сиёсати соҳаи истеъмол ва дигар масъалаҳоро дар асоси санадҳои меъёрию ҳуқуқи амали менамояд (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

Кооператсияи матлубот савдои чакана, яклухт ва комисиони, хӯроки умумӣ, хариди маҳсулоти кишоварзи, ашёи хом ва дигар маҳсулот, инкишофи бозор ва хоҷагиҳои ёрирасон, истеҳсоли молҳои сермасриф, намудҳои гуногуни хизматрасони, гузаронидани чорабиниҳои мадани ва варзиши, таъсис, инкишоф ва нигоҳ доштани муассисаҳои таълимии кооператсияи матлубот, тайёр намудани кадрҳо ва тақмили ихтисоси онҳо, фаъолияти иқтисодии хоричиро ташкил менамояд. Ба ислоҳоти иҷтимоии деҳот, ташаккул ва инкишофи хоҷагиҳои деҳқони (фермери), хоҷагиҳои шахси, афзоиши захираҳои хӯроқвори ва дигар молҳои истеъмолии халқ, беҳтар шудани хизматрасони ба аҳоли фаъолона мусоидат мекунад (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

Моддаи 2. Асосҳои фаъолияти кооператсияи матлубот

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73)

Фаъолияти кооператсияи матлубот мутобик бо асосҳои узвияти ихтиёрӣ, мустақилияти хоҷагӣ, ҳавасмандии моддӣ ва адолати иҷтимоӣ, иштироки мустақили аъзои кооператсия дар идораи корҳои он дар асоси демократия ва қонуният қарор мегирад (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

Ҳар гуна мудохилае, ки қодир аст ҳуқуқи кооператсияи матлуботро маҳдуд намояд ё монеи ба амал баровардани ин ҳуқуқ мегардад, манъ аст (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

Моддаи 3. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи кооператсияи матлубот

(Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348)

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи кооператсияи матлубот ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

Моддаи 4. Системаи кооператсияи матлубот

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73)

Системаи кооператсияи матлуботро ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо, ки аз тарафи шахрвандон дар деҳот, ноҳияҳо, шаҳрҳо, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва ҷумҳури таъсис меёбанд, ташкил медиҳанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Хориҷ карда шуд (Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348).

Ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ҳақ доранд ваколатҳои роҳбарии фаъолияти кооператсияи матлубот, эҷоди инфраструктураи умумии истеҳсолию иҷтимоӣ, муҳофизати манфиатҳои аъзои кооператсияи матлубот ва кормандони онро байни худ аз нав тақсим намоянд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Моддаи 5. Мақомоти роҳбарикунандаи кооператсияи матлубот

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73)

Мақоми олии роҳбарикунандаи кооператсияи матлубот дар ҷумҳури, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва вилоят анҷуманҳо мебошанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Мақоми олии роҳбарикунандаи кооператсияи матлубот дар ноҳия конференсияи иттифоқи ҷамъиятҳои матлубот мебошад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Мақоми олии роҳбарикунандаи ҷамъияти матлубот маҷлиси умумии саҳмдорон, (маҷлиси намояндаҳо) мебошад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Анҷуманҳою конференсияҳо Шӯроҳои интихоб менамоянд, ки он дар давраи байни анҷуману конференсияҳо вазифаҳои онҳоро иҷро карда, ба онҳо ҳисоботдеҳ мебошад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Маҷлиси умумии саҳмдорон (маҷлиси намояндаҳо), конференсия ва анҷуман мақомоти идора ва мақомоти назоратро интихоб менамояд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Ташкилоти ибтидоии идораи корҳои кооператсияи матлубот участкаи кооперативӣ мебошад, ки аз рӯи аломати худудӣ ё истеҳсолотӣ ташкил мегардад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Мақомоти иҷроияву амриҳандаи ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо раёсатҳои ҷамъияти матлубот, иттифоқҳои ноҳиявӣ, шаҳрӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятӣ ва ҷумҳуриявӣ мебошанд. Тартиби

интиҳоби раёсат ва ваколатҳои он мувофиқи оинномаи ҷамъияти матлубот ва иттифоқи он ба амал бароварда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

Моддаи 6. Иттифоқи ҷумҳуриявии ҷамъиятҳои матлуботи Тоҷикистон ва ваколатҳои он

(Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348)

Ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо Иттифоқи ҷумҳуриявии ҷамъиятҳои матлуботи Тоҷикистон - Иттифоқи Тоҷикматлуботро ташкил мекунад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Ба ҳайати Иттифоқи Тоҷикматлубот ҳамчунин дигар ташкилотҳои кооперативӣ, ҷамъиятҳои саҳҳомӣ ва дигар ҷамъиятҳо (ширкатҳо) дар асоси қомилан ихтиёрӣ дохил шуда метавонанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Иттифоқи Тоҷикматлубот ваколатҳои зеринро амалӣ менамояд (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*):

- манфиатҳои иқтисодӣ, ҳуқуқӣ ва иҷтимоии ташкилоту корхонаҳои кооператсияи матлуботро дар суд ва дигар мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муаррифӣ ва ҳимоя мекунад;

- стратегия ва барномаи рушди кооператсияи матлуботи ҷумҳурӣ, роҳҳои татбиқи қарорҳои қабулнамудаи анҷуманро таҳия ва амалӣ менамояд;

- бо мақсади татбиқи барномаҳои кӯтоҳмуддат ва дарозмуддати рушди иҷтимоӣ ва иқтисодии соҳа фаъолияти маблағгузорию дар ташкилоту корхонаҳои кооператсияи матлубот амалӣ месозад;

- иҷрои қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, қарорҳои қабулкардаи ҳудро аз ҷониби ҳамаи ташкилотҳои кооператсияи матлубот - аъзои Иттифоқи Тоҷикматлубот ташкил ва назорат менамояд;

- бо ташкилотҳои кооператсияи матлуботи дигар давлатҳо, инчунин ташкилотҳои байналмилалӣ кооператсияи матлубот тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон робита барқарор месозад;

- дар таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки ба фаъолияти кооператсияи матлубот дахлдоранд, иштирок менамояд;

- барои ташкилотҳои кооператсияи матлубот - аъзои Иттифоқи Тоҷикматлубот оиди сохтори ташкилӣ, меъёрий, пардохти музди меҳнат, таъсис ва истифодаи фондҳо, ки ҳосил соҳаи кооператсияи матлубот мебошанд, дастуру тавсияҳо ба нашр мерасонад;

- назорати иқтисодӣ ва молиявиро амалӣ месозад, фаъолияти шахсонро ҳуқуқиро дар доираи кооператсияи матлубот назорат карда, ба онҳо кӯмакҳои техникӣ, иқтисодӣ ва кӯмакҳои дигар мерасонад;

- дар дигар давлатҳо намоёндагӣҳои тижоратӣ таъсис медиҳад, ки онҳо манфиатҳои кооператсияи матлуботи Тоҷикистонро вобаста ба фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ҳимоя менамоянд;

- омӯзиши тамоюлҳои рушди бозори дохилӣ ва хориҷиро ташкил намуда, тавсияҳо медиҳад;

- омӯзиш ва баланд бардоштани дараҷаи тахассусии ҳайати кормандони кооператсияи матлуботро ташкил ва ҳамоҳанг месозад (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

БОБИ II. ДАВЛАТ ВА КООПЕРАТСИЯИ МАТЛУБОТ

(*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*)

Моддаи 7. Кафолати ҳуқуқи кооператсияи матлубот

(*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*)

1. Давлат ба риояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии кооператсияи матлубот ва аъзои он кафолат медиҳад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба инкишофу таҳкими мустақилияти иқтисодии ҷамъиятҳои матлубот ва иттифокҳои онҳо, афзоиши самаранокии фаъолият мусоидат намуда, ба ҳеч як маҳдудкунии фаъолияти хоҷагӣ ва ташаббуси кооператсияи матлубот, маҳдудкунии амали озод ва баробарҳуқуқи он дар бозори молҳо, корҳо ва хизматрасонӣ роҳ намедиханд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Давлат ҳимояи ҳуқуқи амволи кооператсияи матлуботро кафолат медиҳад. Моликияти он дахлнопазир аст (*Қонуни ҚТ аз 04.11.1995 № 126, аз 02.12.2002 № 73*).

2. Давлат ба ҷамъиятҳои матлубот ва иттифокҳои онҳо ҳуқуқ медиҳад, ки:
-барои иҷрои мақсад ва вазифаҳои корхонаҳо ва дигар субъектҳои хоҷагидориро тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил намояд (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

амволи корхонаҳои давлатӣ ва корхонаҳои, ки ба шаклҳои дигари моликият асос ёфтаанд, дигар амвол ва ҳуқуқи амволи гиранд;

ба тартиби муқарраршуда қитъаҳои заминро ба ихтиёр, ба истифода гиранд;

бо истифодаи асъори хоричӣ амалиёт гузаронанд ва ҳамчун иштироккунандаи муносибатҳои иқтисодии хоричӣ баромад кунанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*);

бо масъулияти молумулкии худ фаъолияти соҳибкорӣ ва миёнаравии тичоратиро инкишоф диҳанд (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*);

дар ноҳияҳои наздисарҳадии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳи таъсис додани бозорҳо, фурӯшгоҳҳо, ва иншоотҳои дигари савдо ва хӯроки умумӣ савдои наздисарҳадиро тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил намояд (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

3. Ба маҳдудиятҳо дар ҷудо кардани молҳои истеъмоли халқ ва маҳсулоти табиноти истеҳсолотӣ аз манбаҳои давлатӣ ба андозаи аз тарафи кооператсияи матлубот вусъат додани ҳаҷми захираҳои, ки аз ҳисоби харидорӣ ва истеҳсоли худ ба муомилот ҷалб мегарданд, роҳ дода намешавад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

4. Давлат ба назорати фаъолияти истеҳсолию хоҷагӣ ва молиявии кооператсияи матлубот ва аз тарафи ташкилотҳои корхонаҳои он риоя шудани мавқеи оинномаҳои, қоидаҳои муқарраршудаи савдо ва аз адои хизмати

аҳоли ҳақ доштани мақомоти назоратию тафтишотиро эътироф мекунад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Мақомоти давлатӣ мутобиқи вазифаҳои муқарраркардаи қонунгузорию чорӣ ҳақ доранд ба ҷаъолияти кооператсияи матлубот назорат кунанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

5. Ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо тадбирҳои масъулияти интизомии шахсони интихобӣ ва дигар қормандонро мутобиқи Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва оинномаҳои худ мустақилона муқаррар мекунанд (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

Мақомоти давлатӣ дар мавриди зарурат ҳақ доранд ба раёсати ташкилоти болоӣ ариза дода, ба он таклиф намоянд, ки ба раисони раёсатҳо ва дигар қормандони интихобии ҷамъиятҳо ва иттифоқҳои матлубот ҷазои интизомӣ дода шавад.

Моддаи 8. Муносибатҳои кооператсияи матлубот бо Шӯроҳои маҳаллии депутатҳои халқ

(*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*)

1. Ташкилотҳо ва қорхонаҳои кооператсияи матлубот дар ҷаъолияти худ бо Маҷлисиҳои вакилони халқ дар масъалаҳои ташкили хизматрасонии савдо ба аҳоли, раванқи харидорӣ маҳсулот ва ашёи хоми кишоварзӣ, истеҳсоли молҳои истеъмоли халқ, адои хизматҳои гуногуни аҳоли ҳамқорӣ мекунанд, ихтиёри дар қори тараққи комплексии иқтисодию иҷтимоии минтақаҳо, ки Маҷлисиҳои вакилони халқ аз ҳисоби маблағҳои буҷети маҳаллӣ анҷом медиҳанд, ширкат мевазанд (*Қонуни ҚТ аз 04.11.1995 № 126, аз 02.12.2002 № 73*).

Мақомоти давлати ва мақомоти ҳоқимияти иҷроия дар маҳалҳо дар ҷаъолияти хоҷаги, молияви ва дигар ҷаъолияти ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ба ҷайр аз мавридҳои, ки дар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назар дошта шудааст, ҳуқуқи даҳолат қарданро надоранд. Муносибатҳои ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо бо мақомоти ҳоқимияти иҷроия дар маҳалҳо дар асоси созишнома муайян қарда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Масъалаҳои бунёд қардани иншоотҳои иқтисодию иҷтимоӣ, ба қор бурдани захираҳои табиӣ дар минтақаи даҳлдор аз тарафи ташкилотҳои қорхонаҳои кооператсияи матлубот бо ризояти Маҷлисиҳои вакилони халқ қал қарда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 04.11.1995 № 126, аз 02.12.2002 № 73*).

2. Давлат барои ўҳдадорӣҳои ҷамъиятҳои матлуботу иттифоқҳои онҳо ва ҷамъиятҳои матлуботу иттифоқҳои онҳо барои ўҳдадорӣҳои давлат масъулият надоранд.

Подоши зараре, ки мақомоти давлатӣ, дигар шахсони ҳуқуқӣ ба ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо дар натиҷаи даҳолати ҷайриқонуниашон ба ҷаъолияти хоҷагӣ ва дигар ҷаъолияти онҳо расонидаанд, аз ин мақомот ва шахсони ҳуқуқӣ ба воситаи суди иқтисодӣ ситонда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Моддаи 9. Ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ҳамчун иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ
(Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348)

1. Ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ҳамчун иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ҳуқуқ доранд:

хориҷ карда шуд (Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348);

ҳуқуқ ва манфиатҳои корхонаҳои кооператсияи матлубот ва коркунони ин соҳаро дар мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, суд ва дигар ташкилоту муассисаҳо тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон намоёндагӣ ва ҳифз намояд (Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348);

дар таҳияи қарорҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва идора иштирок намоянд;

дар бораи мақсадҳо ва фаъолиятҳои озодона хабар паҳн кунанд. Воситаҳои ахбори омма таъсис диҳанд ва фаъолияти таъбу нашро тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намоянд (Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348);

аз рӯи масъалаҳои гуногуни иҷтимоӣ иқтисодӣ ва ҳаёти ҷамъиятӣ ташаббус нишон диҳанд, ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ пешниҳодҳо намоянд, ваколатҳои дигарро, ки Қонуни мазкур ва дигар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаҳои фаъолияти кооператсияи матлубот пешбинӣ кардаанд, татбиқ намоянд (Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348);

ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ тибқи тартиби муқарраршуда маълумотро, ки ба фаъолияти оинномавӣ алоқаманд мебошад, пешниҳод намоянд (Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348).

БОБИ III. МОЛИКИЯТИ КООПЕРАТСИЯИ МАТЛУБОТ

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73)

Моддаи 10. Моликияти ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо

1. Моликияти кооператсияи матлубот аз моликияти ҷамъиятҳои матлубот, иттифоқҳои ҷамъиятҳои матлубот ва моликияти муштаракӣ онҳо иборат аст (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

Моликияти (амволи) кооператсияи матлуботро мақомоти он мутобиқи салоҳияти муайянкардаи оинномаҳои ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо бо розигии иттифоқи ҷумҳуриявии онҳо бо ихтиёрдорӣ ва амалӣ мекунанд (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

2. Манбаъҳои амволи кооператсияи матлубот аз ҳисоби ҳаққи узвияти саҳмдорон, даромад аз фаъолияти соҳибкории ҷамъиятҳои матлубот, иттифоқҳои ҷамъиятҳои матлубот ва ташкилотҳои аз тарафи онҳо таъсис шуда, инчунин аз ҳисоби дигар манбаъҳои, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, ташаккул меёбанд (Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73).

3. Мусодира ва интизоъ кардани иморатҳо, иншоот, биноҳои истиқоматӣ, молҳо, дигар амвол ва маблаъҳои ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ҳамчун моликияти кооператсияи матлубот аз ҷониби Маҷлисиҳои вакилони

халк, ҳукуматҳои вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо мақомоти давлатӣ ва дигар мақомот манъ аст (*Қонуни ҚТ аз 04.11.1995 № 126, аз 02.12.2002 № 73*).

Моликияти кооператсияи матлубот ба ташкилотҳо, корхонаҳо ва муассисаҳои аз тарафи ҷамъиятҳои матлубот, иттифоқҳои ҷамъиятҳои матлубот таъсис дода, вобаста карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Моддаи 11. Ҳамкориҳои тарафайни ташкилотҳои кооператсияи матлубот бо ташкилоту корхонаҳои шаклҳои дигари моликият
(*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*)

Ҷамъиятҳои матлубот, иттифоқҳои ҷамъиятҳои матлубот ва корхонаҳои онҳо ба сифати аъзо ё иштирокчи дар асоси саҳмдорӣ ба ассотсиатсияҳои хочагӣ, консернҳо, консорсиумҳо, ширкатҳои саҳҳомӣ, ширкатҳои дорои масъулияти маҳдуд ва дигар ҷамъиятҳои (ширкатҳои) хочагӣ метавонанд дохил шаванд, ки ин боиси таъйир ёфтани муносибатҳои ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо, ҳуқуқи онҳо чун шахсони ҳуқуқӣ намегардад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

БОБИ IV. АСОСҲОИ ҶАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДИЮ ИҶТИМОИИ КООПЕРАТСИЯИ МАТЛУБОТ

(*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*)

Моддаи 12. Ҷаъолияти кооператсияи матлубот дар деҳот
(*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*)

Речаи қорӣи корхонаҳои кооператсияи матлубот, ки савдо ва дигар намудҳои хизматрасониро ба аҳоли амалӣ месозанд, дар мувофиқа бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муайян карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

Ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ба тараққии соҳаи иҷтимоии деҳот мусоидат намуда, дар ҳамкориҳои мутақобил бо ташкилоту корхонаҳои комплекси агросаноатӣ шабакаи васеи корхонаҳои таҳияю коркарди маҳсулоти ба маҳалли зисти аҳоли басо наздикро ташкил мекунанд. Ин корхонаҳо маҳсулот ва ашёи хоми кишоварзиро харида, коркарди оддӣ ва фурӯши он, ҳамчунин хизматрасониро анҷом медиҳанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Ташкилотҳои кооператсияи матлубот ҷаъолияти хочагии худро дар деҳот дар ҳамкориҳои наздик бо иттифоқҳои ассоциацияҳои хочагиҳои деҳқонӣ ва дигар истеҳсолкунандагони кишоварзӣ ба роҳ мемонанд, алоқаҳои ҷамъиятию хочагиро ба аъзояшон барои мусоидат ба муҳофизати манфиатҳои аҳолии деҳот, пурратар таъмин намудани он аз молҳои табиноти истеҳсолию техникӣ ва истеъмоли халқ истифода мекунанд.

Ташкилотҳои кооператсияи матлубот якҷоя бо Маҷлисиҳои вакилони халқ дар қаламрави ноҳияҳои деҳотӣ системаи комплекси хизматрасонӣ барпо мекунанд, ки он ба аҳоли имкон медиҳад, то ҳама чизи лозимаро дар маҳал пайдо намуда, барои буд кардани қори худ ба шаҳр наравад. Ташкилотҳо ва корхонаҳои кооператсияи матлубот дар мувофиқа бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ захираи маҳсулоти кишоварзӣ ва дигар молҳои

мавсимиро ташкил намуда, барои таъминоти аҳоли дар давраи тирамоҳу зимистон ниғаҳдорӣ менамоянд (*Қонуни ҚТ аз 04.11.1995 № 126, аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348*).

Бо қарори маҷлисиҳои умумӣ (маҷлисиҳои намоёндагон) ҷамъиятҳои матлубот дар ташкили марказҳои савдою маишӣ ва ҷамъиятию фарҳангӣ, сохтмони манзил, муассисаҳои томақтабӣ, табобатию солимгардонӣ ва дигар иншоотҳои соҳаи иҷтимоӣ дар деҳот иштирок мекунанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Моддаи 13. Фаъолияти кооператсияи матлубот дар шаҳрҳо
(*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*)

Кооператсияи матлубот фаъолияти худро дар шаҳрҳо бо роҳи ташкил намудани ҷамъиятҳои матлуботи шаҳрӣ, анборҳои фурӯши яклухти молу маҳсулот, таъминкунӣ аз маҳсулот ва маҳсулоттайёркунӣ, корхонаҳои истеҳсоли, сохтмонӣ, нақлиётӣ, таъмирӣ ва дигар корхонаҳо, шабакаи савдои чаканаи маҳсулоти кишоварзӣ дар шакли тару тоза ё коркардашудаи дигар молҳо, инчунин комплекси меҳмонхонаҳо, қароргоҳ барои хизматрасонӣ ба шаҳрвандон ривоч медиҳад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Моддаи 14. Ташкили захираҳои молӣ ва моддию техникӣ

1. Барои қонеъ намудани талаботи аъзои худ ва аҳолие, ки ба он хизмат расонида мешавад, ташкилотҳои кооператсияи матлубот аз ҳисоби харидорини захираҳои молӣ дар асоси шартномавӣ аз корхонаҳои саноатӣ ва кишоварзӣ, дигар шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, истеҳсоли молҳои хӯрокворӣ ва ӯйрохӯрокворӣ дар корхонаҳои шахсии худ, аз ҳисоби инчунин ворид намудан берун аз ҳудуди ҷумҳурӣ захираҳои молӣ ташкил мекунанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348*).

2. Ташкилотҳо ва корхонаҳои кооператсияи матлубот дар бозорҳои мол мустақилона ва баробарҳуқуқона амал мекунанд, савдои яклухтро инкишоф медиҳанд, бидуни ҳеч як маҳдудият бо корхонаҳои саноат ва дигар таҳиякунандагони молу маҳсулот алоқаҳои мустақим барқарор мекунанд, дар қори биржаҳои молу ашёи хом иштирок менамоянд, ярмарка ва музоядаҳо (аукционҳо) ташкил мекунанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348*).

3. Ташкилотҳо ва корхонаҳои кооператсияи матлубот хариди захираҳои моддию техникиро бевосита аз истеҳсолкунандагон, дар савдои яклухт, дар биржаҳо, ярмаркаҳо, музоядаҳо, аз ташкилотҳои миёнарав ва дигар ташкилотҳо, инчунин бо роҳи гирифтани аз манбаъҳои марказонидаи давлатӣ дар таркиби комплекси агросаноатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил мекунанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Моддаи 15. Даромадҳо, нархгузори, андозгирӣ, қарзҳо ва ҳисоббарбаркунӣ

1. Ҷоидаи ташкилотҳо ва корхонаҳои кооператсияи матлубот аз ҳисоби натиҷаҳои фаъолияти савдо, маҳсулоттайёркунӣ, истеҳсоли ва дигар фаъолиятҳо, ки қонун манъ накардааст ташкил мегардад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348*).

2. Раёсати чамбиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо мустақилона ё тавассути шартнома дар асоси нархгузори бо назардошти арзиши воқеии ашёи хом ва материалҳо, масорифи муомилот ва истеҳсолот ва андозаи миёнаи ғоидаоварии нархи (тарифи) молҳо, маҳсулот, ашёи хом, қору хизматҳоро, ки ташкилоту корхонаҳои кооператсияи матлубот ба аъзои худ, ба аҳоли ва дигар харидорон мефурушанд ва қору хизматҳои онҳоро иҷро менамоянд, муқаррар мекунад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

3. Чамбиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо дар ташкили буҷети давлатӣ бо роҳи пардохти андоз аз ғоида мутобиқи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон иштирок мекунанд.

Ба ташкилотҳои корхонаҳои кооператсияи матлубот дар бобати андоз мутобиқи қонуни ҷорӣ чумхурӣ имтиёзҳо дода мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Меъёри андоз аз даромад барои ташкилоту корхонаҳои кооператсияи матлубот дар асоси шартҳои имтиёзнок бо назардошти ҳислату ҳосияти ғайрикооператсияи матлубот муайян карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

4. Ташкилотҳо ва корхонаҳои кооператсияи матлубот, ҳамчун шахси ҳуқуқӣ, метавонанд дар ҳар як банк барои нигоҳ доштани пул ва иҷрои ҳамагуна амалиёти ҳисоббаробаркунӣ, қарзӣ ва ҳазинавӣ ҳисобҳои пардохт ва ҳисобҳои дигар кушоянд, аз кредитҳои банкӣ ба шартҳои барои ташкилотҳо ва корхонаҳои комплекси агросаноатӣ муқарраршуда истифода намоянд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Иттифоқҳои чамбиятҳои матлубот ҳақ доранд, ки банкҳои ҳисоби хоҷагии кооперативӣ ташкил намоянд. Чамбиятҳои матлубот ва корхонаҳои кооператсияи матлубот ба ин банкҳо ихтёран дохил мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Иттифоқҳои чамбиятҳои матлубот метавонанд ҳамчунин марказҳои молиявии ҳисоббаробаркунӣ ташкил кунанд, ки онҳо ба сифати қарздиҳандагони ягона, инчунин пардохткунандагони ўҳдадорихои пулии чамбиятҳои матлубот дар назди буҷет, банкҳо ва дигар корхонаҳою ташкилотҳо баромад кунанд. Дар муомилоти хоҷагии кооператсияи матлубот векселҳо истифода шуда метавонанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Моддаи 16. Ғайрикооператсияи амонатгузори ва суљурта
(*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*)

1. Банкҳои кооперативӣ ва марказҳои молиявии ҳисоббаробаркунӣ, ки дар кооператсияи матлубот амал мекунанд, метавонанд аз аъзои он ва дигар шахрвандон амонатҳоро қабул кунанд, мустақилона шартҳои муқаррар намоянд, ки мутобиқи онҳо амалиёти қабули амонатҳо сурат мегирад (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

Банкҳои кооперативӣ ва марказҳои молиявии ҳисоббаробаркунӣ ҳифзи маблағҳои ҷалбшуда, истифодаи самарабахши онҳо ва дар назди амонатгузорон дар вақташ иҷро шудани ўҳдадорихоро қафолат медиҳанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

2. Чамбиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ҳақ доранд мустақилона бидуни иҷозатномаҳои мақомоти давлатӣ суљуртаи дохилисистемавии амвол ва манфиатҳои амволиро ба амал бароранд, дигар навъҳои суљуртаро ривоч диҳанд чамбиятҳои кооперативии суљурта таъсис кунанд, шароити суљуртапулиро муайян созанд.

Чамбиятҳои матлубот, иттифоқҳои чамбиятҳои матлубот, корхонаҳои онҳо метавонанд амволашон ва манфиатҳои амволиашонро дар мақомоти суљуртаи давлатӣ дар асоси ихтиёри суљурта намоянд.

3. Ба мақсади сафарбар намудани маблаъҳои озода, ки аъзои чамбиятҳои матлубот ва шахсони дар ташкилотҳои муассисаҳои кооператсияи матлубот аз рӯи шартномаи меҳнатӣ коркунанда, дигар шахрвандон доранд, дар системаи кооператсияи матлубот метавонанд қабули иловагии аъзоҳаққиро дар ҳаҷми номаҳдуд дар асоси созишномаҳо бо саҳмдорон ташкил намоянд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348*).

Моддаи 17. Дастгирии иҷтимоии аъзо ва кормандони кооператсияи матлубот

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73)

1. Чамбиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ба таъмини шуљли аҳоли бо роҳи ташкили мақсадноки ҷойҳои кор, васеъ намудани шабакаи корхонаҳои хурд, татбиқи речаи ўҳдабароёнаи меҳнат, омўзиш ва бозомўзии касб ва тақмили ихтисоси кормандоне, ки дар навбати аввал аъзои чамбиятҳои матлубот мебошанд, мусоидат мекунанд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

2. Ба манфиати аъзо ва кормандон дар системаи кооператсияи матлубот муассисаҳои таълимоти кооперативӣ, оид ба тайёр намудани мутахассисони таҳсилоти олии ва миёнаи махсус, курсҳои кўтоҳмуддати тайёр намудани кормандони касбҳои оммавӣ амал мекунанд.

Сохтори омўзиши кадрҳо, навъҳои касбу ихтисос, ҳаҷми омўзиш дар муассисаҳои таълимиро иттифоқи Тоҷикматлубот муайян мекунад (*Қонуни ҚТ аз 05.01.2008 № 348*).

3. Ташкилотҳо ва корхонаҳои кооператсияи матлубот истифодаи самарабахшу дурусти қитъаҳои замини дар истифода ё дар ихтиёрашон бударо таъмин мекунанд, ҳангоми ҷо ба ҷо кардан ва сохтани иншоотҳои базаи моддию техникӣ тадбирҳои муҳофизати табиатро амалӣ менамоянд, ҳангоми анҷом додани фаъолияти истеҳсоли, маҳсулоттайёркуни ва дигар фаъолияти хоҷагӣ талаботи муҳофизати муҳити зистро ба назар мегиранд (*Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73*).

БОБИ V. АЛОҚАҲОИ БАЙНАЛХАЛҚӢ ВА ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДИИ ХОРИҶИИ КООПЕРАТСИЯИ МАТЛУБОТ

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73)

Моддаи 18. Алоқаҳои байналмилалӣ кооператсияи матлубот

(Қонуни ҚТ аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348)

Иттифоқи Тоҷикматлубот кооператсияи матлуботи Тоҷикистонро дар Ассотсиатсияи Лигаи ташкилотҳои миллии (ҷумҳуриявӣ) кооператсияи

матлуботи кишварҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва дигар ташкилотҳои байналхалқӣ мустақилона намояндагӣ мекунад (*Қонуни ҶТ аз 02.12.2002 № 73, аз 05.01.2008 № 348*).

Моддаи 19. Фаъолияти иқтисодии хориҷии кооператсияи матлубот (Қонуни ҶТ аз 02.12.2002 № 73)

1. Ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ҳақ доранд мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти иқтисодии хориҷиро мустақилона татбиқ намоянд. Онҳо аз қарзҳои банкҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарзҳои тичоратӣ дар шакли асъори хориҷӣ ва пардохти ин қарзҳо аз ҳисоби маблаъҳои асъории аз фурӯши молу маҳсулоти воридотӣ ба дастамада, ё дигар маблаъҳои худӣ истифода мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 02.12.2002 № 73*).

Маблаъҳо дар шакли асъори хориҷӣ, ки ташкилотҳою корхонаҳои кооператсияи матлубот аз содироти молу маҳсулот, молҳо (хизматрасонӣ) ба даст меоваранд, баъд аз пардохти бочҳои гумрукӣ ба ихтиёри онҳо дохил мешаванд ва воҷиби ситондан намебошанд (*Қонуни ҶТ аз 02.12.2002 № 73*).

2. Ба ҷамъиятҳои матлубот ва иттифоқҳои онҳо ҳуқуқ дода мешавад, то туризми байналхалқии кооперативиро раванқ диҳанд ва дар Тоҷикистон ба воситаи шабакаи савдои махсусгардонидашуда молҳоро ба асъори хориҷӣ фурӯшанд.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Р. НАБИЕВ

ш. Душанбе,

аз 13 марти соли 1992, № 583

ҚАРОРИ ШҶРОИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар хусуси амалӣ гардонидани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи кооператсияи матлуботи Ҷумҳурии Тоҷикистон"

Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи кооператсияи матлуботи Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз лаҳзаи чоп шуданаш амалӣ гардонда шавад.

2. Девони Вазирони Ҷумҳурии Тоҷикистон, Тоҷикматлубот қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои нормативии идоравиро бо Қонун "Дар бораи кооператсияи матлуботи Ҷумҳурии Тоҷикистон" мутобиқ кунанд.

Раиси

Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

С. Кенчаев

13 марти соли 1992, шаҳри Душанбе № 584